

OSNOVE RAČUNOVODSTVA

ACCOUNTING

02.10.2024. :

- ✓ Dokumenta u računovodstvu
- ✓ Važnost, proces i cilj računovodstva
- ✓ Bruto i neto imovina
- ✓ Bilans stanja i Bilans uspjeha
- ✓ Prosta i proširena računovodstvena jednakost

Sofija Sekulić
sofija.s@ucg.ac.me

Literatura za časove vježbi:

Prof.dr Slobodan Malinić, prof. dr Ana Lalević
Filipović, mr Jovana Racković, „Finansijsko
računovodstvo-teorijski i praktični koncept“.

Kolokvijum Z nosi maksimum 40 poena.

Test se sastoji od zadataka i pitanja odrađenih na vježbama i predavanjima. Napomena: Na početku testa će biti ponuđeno 5 pitanja na zaokruživanje eliminacionog karaktera. Student mora tačno odgovoriti na tri, kako bi stekao uslov za pregled rada.

Kolokvijum P kroz softverski program, nosi maksimum 8 poena.

Termin konsultacija:

Utorak 12:30 -13:30

Srijeda 12:30 -13:30

Kabinet 418

ŠTA JE RAČUNOVODSTVO?

Naučni metod kojim se, u skladu s odgovarajućom regulativom vrednuju, evidentiraju, klasifikuju i sumiraju poslovne transakcije i o kojima se izvještavaju zainteresovani korisnici.

Računovodstvo je u praksi mnogo više od definicije!

Zbog čega nam je bitno izučavanje računovodstva?

1. Poslovno
odlučivanje

2. Cijena dobara i
usluga / profit

3. Da li smo likvidni?

4. Koliko je naše
preduzeće zaduženo?

5. Koliku dobit
ostvarujemo iz
poslovanja?

6. Vrijednost imovine

7. Odnos između
sredstava i izvora
sredstava

8. Kako
maksimizirati dobit?

9. Kolika je razlika
između vremena
naplate potraživanja i
plaćanja obaveza?

10. Input-proces-
output

PROCESI U RAČUNOVODSTVU:

Input!
Proces!
Output!

1

Identifikovanje

POSLOVNE PROMJENE

Uplatnica
Prijemnica
Trebovanje
Izvod
Faktura

2

Evidentiranje

**KNJIGOVODSTVENA
EVIDENCIJA**

MRS / MSFI
Zakoni
Računovodstvena etika

3

**Prezentovanje i
interpretacija**

IZVJEŠTAJI

Izveštaj o finansijskoj poziciji
Izveštaj o ukupnom rezultatu
Izveštaj o novčanim tokovima
**Izveštaj o promjenama
na kapitalu**
Napomene

The background is a blue grid with various financial and business-related icons and text. At the top left, there's a 'pay' button and a document labeled 'XAT'. In the center, a dark blue banner contains the text 'DA PONOVIAMO ...'. Below this banner are two white boxes with the text 'FINANSIJSKO RAČUNOVODSTVO' and 'UPRAVLJAČKO RAČUNOVODSTVO'. To the right is a calendar. At the bottom, there's a laptop, a piggy bank, and a credit card. Various terms like 'TAXES', 'AUDIT', 'INVESTMENT', 'FINANCE MANAGEMENT', 'MONEY', and 'BANK' are scattered across the grid.

DA PONOVIAMO ...

FINANSIJSKO RAČUNOVODSTVO

UPRAVLJAČKO RAČUNOVODSTVO

Na koji vremenski period se fokusira i koliko često se izvještava?
Kakva je forma finansijskih izvještaja i ko su korisnici tih izvještaja?
Da li je regulisano direktivom?
Koji je opseg izvještaja i koliko su detaljni?

Dokumenta u računovodstvu: Uplatnica

Vaše
ime i prezime

KREDITNI NALOG		Hitnost	Prenos	Uplata ☒	Isplata
Marko Marković		(Broj računa inicijatora)			
(Naziv inicijatora kao nalogodavca)					
Uplata za internet		(model)			
(Svrha transfere)		(Poziv na blok zaduženja)			
Wimax Montenegro		EUR 26,00			
(Naziv korisnika)		(Iznos)			
(Pečat i potpis inicijatora)		(Šifra transfere)			
		520-7751-05			
		(Broj računa korisnika)			
		WA9S99			
		(model)			
		(Poziv na broj oslobrenja)			
		(Datum valute)			
		(Mjesto i datum podnošenja)			

Vaš korisnički
kod

Dokumenta u računovodstvu: Prijemnica i otpremnica

Podgorica, 2003. godine.

PRIJEMNICA Br. _____

za primljeni materijal - robu od dobavljača _____
_____ iz _____ po otpremnici broj _____ od _____ 200 _____ god.

[illegible]

Predao,

Kontrolisao,

Primo,

Obrazac 2

Šifra sektora	
Šifra magacina	
Mat. knjigovodstvu	1

OTPREMNICA br.

Datum, _____ 200 god.

[illegible]

Robu izdao: _____

Robu primio: _____

Dokumenta u računovodstvu: Trebovanje

Trebovanje br.

_____ 20____

izvolite za

račun izdati _____

Dokumenta u računovodstvu: Izvod

MR HAYDEN LAMB
47B BOW ARROW LANE
DARTFORD
KENT, DA2 6PA

Contact tel 03457 404 404
see reverse for call times
Text phone 03457 125 563
used by deaf or speech impaired customers
www.hsbc.co.uk

Your Statement

Account Summary

Opening Balance	2,575.16
Payments In	8,301.25
Payments Out	10,193.67
Closing Balance	682.74

International Bank Account Number
GB93MIDL40350422820374
Branch Identifier Code
MIDLGB2108L

Sortcode Account Number Sheet Number
40-35-04 22820374 164

01 April to 30 April 2017

Account Name
Mr Hayden Lamb

Your Bank Account details

Date	Payment type and details	Paid out	Paid in	Balance
01 Apr 17	CR BALANCE BROUGHT FORWARD			2,575.16
04 Apr 17	CR JAME U			
	ELLIE JACK		50.00	
	CHECK CARD J2STUDIO			
	E TIMOTHY LILE		75.00	2,700.16
15 Apr 17	CR N DO			
	VAN		100.00	2,800.16
15 Apr 17	PIM CASH IN HSBC APR15			
	BROMOLEY HIGH @3;27		1,000.00	
	BP MISS NGOC MINH NGO			
	MR JAY CK	3,800.00		0.16
16 Apr 17	CR CASH IN AT HSBC BANK PLC			
	CHELMSFORD CITY		100.00	
	CR CASH IN AT HSBC BANK PLC		2,000.00	
	BURY			
	PIM CASH IN HSBC APR16			
	LUTON D1 @13.55		300.00	
	CR NGUYEN U			
	KTT		85.00	
	BP MISS BRITNEY SPOEAR			
	A HUNG CK	2,000.00		
	CR AT TH			
	ASM		40.00	
	CR L Nguyen			
	LONG		125.00	650.16
19 Apr 17	CR N Nguyen			
	live project		140.00	
	BALANCE CARRIED FORWARD			790.16

Dokumenta u računovodstvu: Faktura

**Vaša
firma**

VAŠA FIRMA - Ulica i broj, Mesto
Telefon: +381 11 222 333 | Mob: +381 63 222 333
E-mail: office@vasafirma.rs
PIB: 000000000 | Matični broj: 00000000
Tekući računi: 111-2222222222-33

.....
RESTORAN

Srpskih vladara 23
26000 PANČEVO

MB kupca: 12345432 PIB kupca: 106339967

FAKTURA broj 73/0

Na osnovu dokumenta: 70;

Mesto i datum izdavanja: Pančevo, 30.07.2019
Datum prometa dobara i usluga: 30.07.2019

Roba/materijal:

rb	šifra	naziv robe	Cena+pdv	pdv	rbtk	kol.	j.m.	cena/jm	iznos
1	2*0011	11 Bacci bombonjera 214g Ferr	600.00	20%	0.00	30.000	Kom.	500.00	15000.00
2	4*0006	11 Poklon šolja "Coffee girl"	150.00	20%	0.00	20.000	Kom.	150.00	3000.00
3	3*0020	11 Bacardi Dragon Strawberry	2580.00	20%	0.00	5.000	Kom.	2150.00	10750.00
4	2*0020	11 Mozart Talir 100g Mirabe	900.00	20%	0.00	80.000	Kom.	750.00	60000.00
5	2*0001	11 Viljamovka 0.7l Takovo	1350.00	20%	0.00	8.000	Kom.	1150.00	9200.00
Ukupno:									97950.00

PDV OPŠTA STOPA :osnovica: 97950.00 stopa: 20%: 19590.00
SVEGA : 117540.00

Usluge:

čuvanje pića na hladnom 10 dana
transport pića do diskonta
usluga točenja

... 56000.00

Ukupno: 56000.00

PDV OPŠTA STOPA :osnovica: 56000.00 stopa: 20%: 11200.00
SVEGA usluge: 67200.00
UKUPNO roba+usluge: 184740.00

ZA UPлатU 184740.00

Iznos slovima: stoosamdesetčetirihiiljadesedamstočetredesetdinara
Prilikom uplate pozovite se na model: 97 broj 42730
Način plaćanja: BEZGOTOVINSKI
Rok plaćanja je 15 dana (valuta: 14.08.2019).
Nakon isteka roka plaćanja zaračunavamo zakonsku zateznu kamatu.
U slučaju spora nadležan je Trgovinski sud u Pančevu.

FAKTURISAO:

.....
LIDDER 10 MRS (PRO)

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ POZICIJI BILANS STANJA

Izvještaj koji pokazuje stanje imovine preduzeća **na određeni dan.**

Imovina predstavlja sva materijalna (zemljište), nematerijalna (akcije u drugim preduzećima), novčana (gotovina) i druga sredstva koje preduzeće posjeduje.

a. Poslovna imovina - ona imovina koja se koristi u poslovanju preduzeća: gotovina, mašine, zgrade...

b. Neposlovna imovina - imovina koja nije direktno vezana za poslovni proces preduzeća: odmaralište za zaposlene, vrtić za djecu zaposlenih, rekreativni centar za zaposlene i slično.

Poslovna imovina

Bilans stanja je prikaz imovine preduzeća sa njena dva aspekta:

- 1. Pojavnih oblika;**
- 2. Izvora tih pojava oblika.**

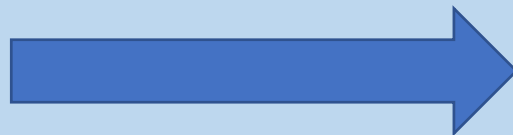
U tome je i suština dvojnog knjigovodstva!

Aspekt primanja i aspekt davanja!

Objašnjenje – situacija 1: Andrea posjeduje automobil koji je u cjelosti kupila sopstvenom ušteđevinom. Automobil je platila 12.000 eura.

Pojavni oblik

Izvor pojavnog oblika

Objašnjenje – situacija 2:

Andrea posjeduje automobil koji je kupila novcem koji je dobila na osnovu kredita u banci. Automobil je platila 12.000 eura.

=

Kredit u banci

Pojavni oblik

Izvor pojavnog oblika

Objašnjenje – situacija 3:

Andrea posjeduje automobil koji je platila djelimično iz svoje ušteđevine (3.000 eura), a ostatak iz odobrenog kredita (9.000 eura).
Automobil je platila 12.000 eura.

=

+ **Kredit u banci**

Pojavni oblik

Izvori pojavnog oblika

1. Pojavni oblici poslovne imovine

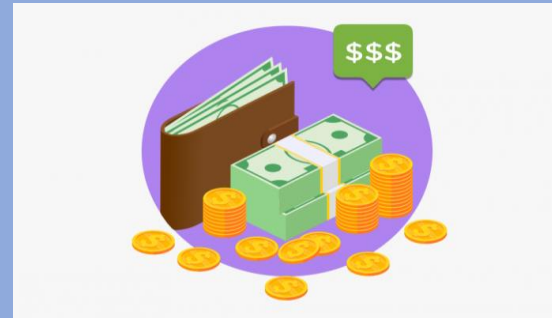
STALNA IMOVINA

Imovina koja se koristi u poslovnom procesu u periodu dužem od jedne godine dana i ima koeficijent obrta manji od 1.

OBRTNA IMOVINA

Sredstva koja se u cjelosti utroše u jednom ciklusu procesa reprodukcije, i imaju koeficijent obrta veći od 1.

2. Izvori pojava oblika imovine

```
graph TD; A[2. Izvori pojava oblika imovine] --> B[SOPSTVENI KAPITAL]; A --> C[POZAJMLJENI KAPITAL];
```

SOPSTVENI KAPITAL

Vrijednost kapitala koju su vlasnici unijeli u preduzeće i stavili je u upotrebu na neograničen vremenski period.

U prethodnom primjeru Andree, sopstveni kapital bi bio ušteđevina kojom je ona kupila automobil.

POZAJMLJENI KAPITAL

Kapital koji preduzeću stoji na raspolaganju na ograničen vremenski period, i za koji po pravilu mora da plati određenu cijenu – kamatu.

U prethodnom primjeru Andree pozajmljeni kapital bi bio kredit koji je ona uzela od banke.

Bilans stanja je prikaz imovine preduzeća sa njena dva aspekta:

- Pojavnih oblika;
- Izvora tih pojava oblika.

Bilans stanja preduzeća X na dan 01.01.2024.godine

POJAVNI OBLICI

IZVORI POJAVNIH
OBLIKA

Bilans stanja preduzeća X na dan 01.01.2024.godine

IMOVINA

SOPSTVENI KAPITAL
+
OBAVEZE

Na ovaj način dolazimo do **proste računovodstvene jednačine**, prema kojoj važi sljedeće: **IMOVINA = SOPSTVENI KAPITAL + POZAJMLJENI KAPITAL**, odnosno, **SREDSTVA = KAPITAL + OBAVEZE**

Stranu na kojoj je prikazana imovina - stalna i obrtna sredstva, nazivamo **AKTIVOM**, a stranu bilansa stanja u kojoj se prikazuje sopstveni i pozajmljeni kapital – obaveze, nazivamo **PASIVOM**.

AKTIVA

Bilans stanja

PASIVA

**STALNA IMOVINA
+
OBRTNA IMOVINA**

**SOPSTVENI KAPITAL
+
OBAVEZE**

AKTIVA = PASIVA

**STALNA IMOVINA = KAPITAL
+ OBRTNA IMOVINA + OBAVEZE**

PRIMJER

AKTIVA

BILANS STANJA

PASIVA

12.000 EURA
(sredstva)

UŠTEDEVINA 3.000 EURA
(sopstveni kapital)
+
KREDIT 9.000 EURA
(obaveze)

SREDSTVA = SOPSTVENI KAPITAL + OBAVEZE

Aktiva mora uvijek biti jednaka pasivi!

BRUTO I NETO IMOVINA PREDUZEĆA

Bruto imovina preduzeća predstavlja ukupnu imovinu preduzeća. Prema tome, bruto imovina jednaka je zbiru sopstvenog i pozajmljenog kapitala:

$$\text{Bruto imovina} = \text{Sopstveni kapital} + \text{Pozajmljeni kapital}$$

Neto imovina (čista imovina) predstavlja vrijednost imovine koja je finansirana sopstvenim izvorima (sopstvenim kapitalom).

Prema tome, neto imovina jednaka je sopstvenom kapitalu, odnosno:

$$\text{Neto imovina} = \text{Bruto imovina} - \text{Pozajmljeni kapital}$$

PRIMJER: SREDSTVA I IZVORI SREDSTAVA BRUTO I NETO IMOVINA PREDUZEĆA

Kupili ste novo auto, stan ili kuću.
Na koji način ste finansirali navedenu imovinu?
Šta je za vas u tom slučaju bruto, a šta neto imovina?
U kojem slučaju je bruto imovina jednaka neto imovini?

**Net Asset
Formula** = Total Assets - Total Liabilities

Kriterijumi za struktuiranje bilansa stanja

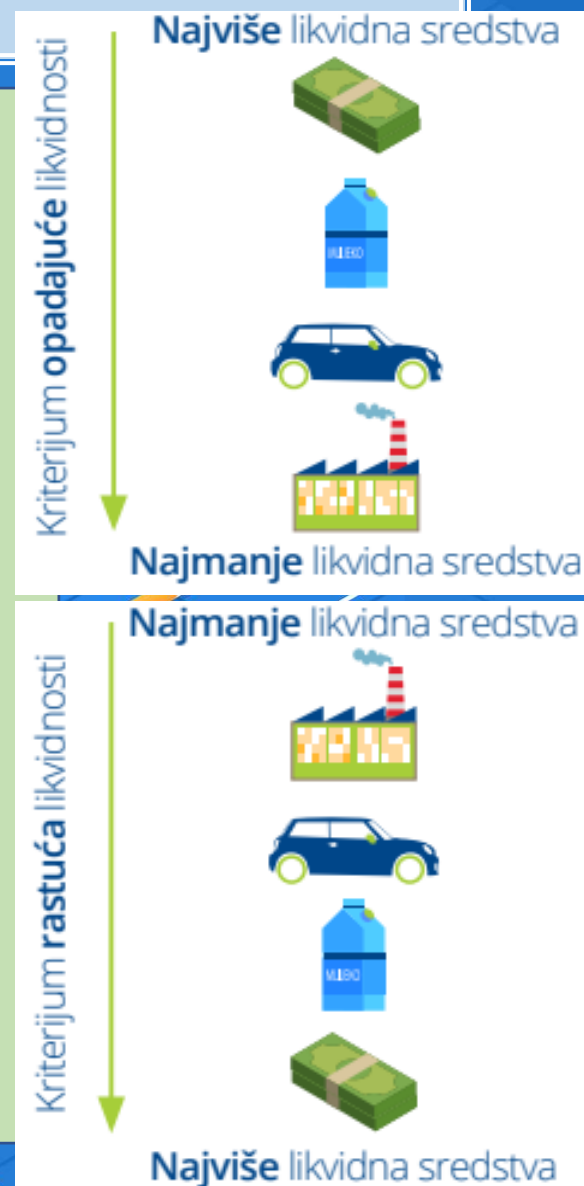
Kriterijumi za struktuiranje **AKTIVE** bilansa stanja:

- a) **Kriterijum funkcionalnosti** - svrstavanje pojava oblika poslovne imovine u iste funkcionalne grupe.
- b) **Kriterijum likvidnosti** - brzina transformacije određenog pojavnog oblika imovine u novčana sredstva.

Primjer: Automobil je likvidniji oblik imovine u odnosu na kuću, jer je potreban kraći vremenski period da se pretvori u novac.

Kriterijum likvidnosti može biti kriterijum:

- a) rastuće likvidnosti;
- b) opadajuće likvidnosti.

Kriterijumi za struktuiranje bilansa stanja

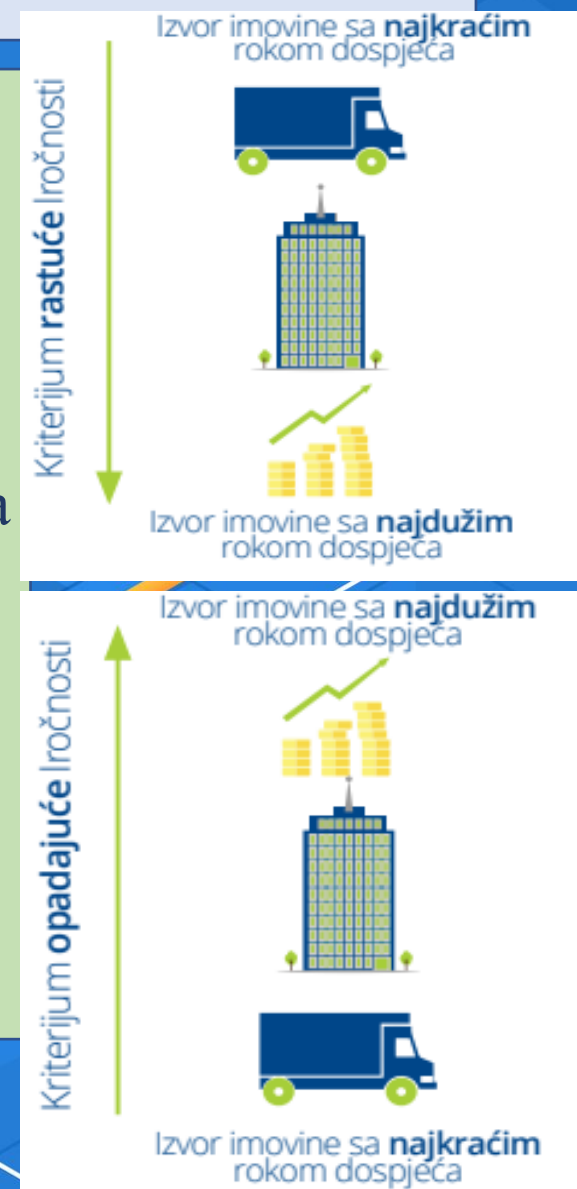
Kriterijumi za struktuiranje **PASIVE** bilansa stanja:

- a) **Kriterijum namjene** - osnovna pravila finansiranja imovine.
- b) **Kriterijum ročnosti** - vremenski period raspoloživosti određenog izvora pojavnog oblika imovine.

Primjer: Dugoročni kredit karakteriše duži rok dospjeća u odnosu na kratkoročni kredit.

Kriterijum ročnosti može biti kriterijum:

- a) rastuće ročnosti;
- b) opadajuće ročnosti.

Najčešće se koristi:

AKTIVA

BILANS STANJA NA DAN 1.1.2024.

PASIVA

Najmanje likvidna sredstva

Najviše likvidna sredstva

Princip rastuće likvidnosti na strani aktive

Izvor imovine sa najdužim rokom dospijeća

Izvor imovine sa najkraćim rokom dospijeća

Princip opadajuće ročnosti na strani pasive

Struktura bilansa stanja

AKTIVA

Bilans stanja na dan 01.01.2024.godine

PASIVA

Stalna imovina

- I. Nematerijalna imovina -licence, franšize, patenti, goodwill...
- II. Materijalna imovina - zemljište, nekretnine, postrojenja, oprema;
- III. Dugoročni finansijski plasmani

Obrtna imovina

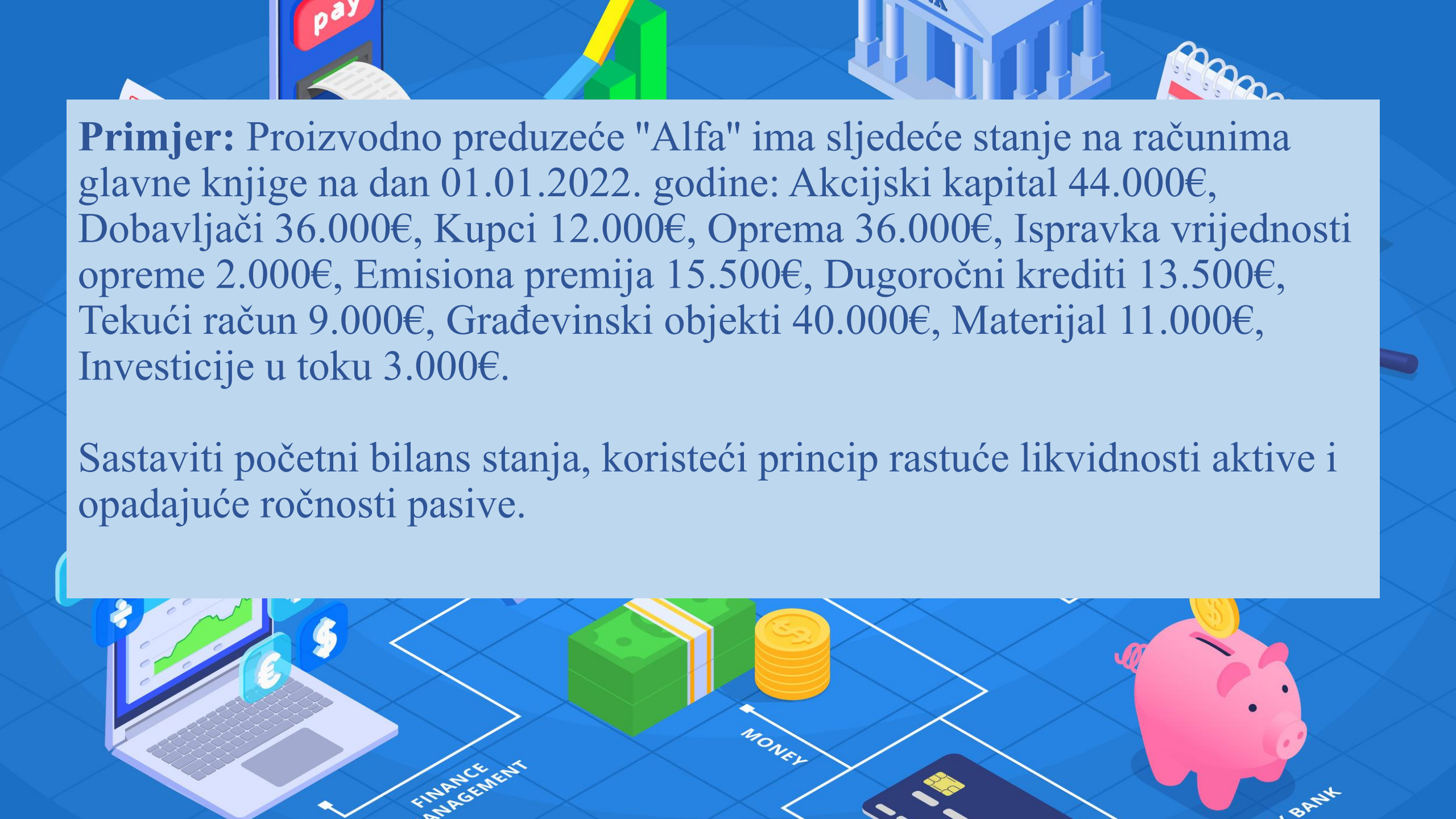
- I. Stvari – zalihe
- II. Prava – potraživanja
- III. Novac – tekući račun, gotovina

Kapital

- I. Osnovni kapital, rezerve, neraspoređena dobit...;

Obaveze

- I. Kratkoročne obaveze
- II. Dugoročne obaveze

Primjer: Proizvodno preduzeće "Alfa" ima sljedeće stanje na računima glavne knjige na dan 01.01.2022. godine: Akcijski kapital 44.000€, Dobavljači 36.000€, Kupci 12.000€, Oprema 36.000€, Ispravka vrijednosti opreme 2.000€, Emisiona premija 15.500€, Dugoročni krediti 13.500€, Tekući račun 9.000€, Građevinski objekti 40.000€, Materijal 11.000€, Investicije u toku 3.000€.

Sastaviti početni bilans stanja, koristeći princip rastuće likvidnosti aktive i opadajuće ročnosti pasive.

Da se prisjetimo:

Prosta računovodstvena jednakost:

$$\text{Sredstva} = \text{Sopstveni Kapital (Kapital)} + \text{Obaveze}$$

$$\text{Aktiva} = \text{Pasiva}$$

$$\text{Bruto imovina} = \text{Sopstveni Kapital} + \text{Obaveze}$$

$$\text{Neto imovina (SK)} = \text{Bruto imovina} - \text{Obaveze}$$

4 vrste transakcija:

GRUPA PROMJENA	AKTIVA	PASIVA
I grupa	A+	P+
II grupa	A-	P-
III grupa	A+-	
IV grupa		P+-

Primjer 1: Potrebno je da student evidentira sledeće poslovne promjene kroz tabelu koja ima četiri kolone - sredstva (stalna i obrtna), kapital i obaveze.

Andrea je vlasnica preduzeća za proizvodnju kancelarijskog materijala. Kako bi bila u toku sa dešavanjima u preduzeću, na kraju svakog obračunskog perioda analizira izvještaj sa bitnim poslovnim događajima u firmi. Tokom analize prethodnog izvještaja utvrdila je da je iznos njene fiksne imovine 130.000, iznos obrtne imovine 85.000€, a kapital preduzeća je iznosio 20.000€. U okviru trenutnog obračunskog perioda, nastali su sljedeći poslovni događaji:

- a) Andrea je, u želji da proširi svoj proizvodni kapacitet, kupila kopir mašinu vrijednosti 5.000€. Mašinu je platila sredstvima sa tekućeg računa svog preduzeća.
- b) Banka je u skladu sa potpisanim ugovorom o kreditu, uplatila preduzeću iznos od 20.000€ koji će se otplaćivati narednih 5 godina (izvod 1).
- c) Kupljen je dodatan materijal za proizvodnju sveski i notesa, vrijednosti 800 €. Po tom osnovu, primljena je faktura broj 17 i prijemnica 17/1 od dobavljača "Kastex". Faktura još uvijek nije plaćena.
- d) Desio se požar u jednom dijelu kapaciteta. Pri tom događaju je uništena mašina vrijednosti 10.000€. Andrea je donijela odluku da se mašina mora rashodovati.
- e) Sa blagajne je podignuto 1.000 € na osnovu naloga za isplatu radi izmirenja obaveze.
- f) Andrea, kao osnivač, je odlučila da unese u obliku stvari u preduzeće automobil vrijednosti 8.000€ koje će koristiti kao dostavno vozilo, u svrhu obavljanja svakodnevnih poslovnih aktivnosti.

Rješenje:

$$S = K + O$$

Sredstva	Kapital	Obaveze
Stalna imovina + Obrtna imovina: $130.000 + 85.000 = 215.000$	20.000	? 195.000

Sredstva		Kapital	Obaveze
Stalna Imovina 130.000 +	Obrtna imovina 85.000	20.000	195.000
a) +5.000	-5.000		
b)	+20.000		+20.000
c)	+800		+800
d) -10.000		-10.000	
e)	-1.000		-1.000
f) +8.000		+8.000	
		Ukupno	
133.000	99.800	18.000	214.800
232.800		=	232.800

Koliko iznose bruto i neto imovina Andreinog preduzeća?
Koje transakcije su dovele do povećanja, a koje do smanjenja bruto i neto imovine?

Koje poslovne promjene su dovele do:
Povećanja bruto imovine i povećanja neto imovine?
Smanjenja bruto imovine i smanjenja neto imovine?

+BI : b,c,f
+NI: f
-BI: d,e
-NI: d

Sredstva =		Kapital +	Obaveze
Fiksna Imovina 130.000 +	Obrtna imovina 85.000	20.000	195.000
a)+5.000	-5.000		
b)	+20.000		+20.000
c)	+800		+800
d) -10.000		-10.000	
e)	-1.000		-1.000
f) +8.000		+8.000	
Ukupno			
133.000	99.800	18.000	214.800
232.800		=	232.800

Primjer 2:

U tabeli je dat bilans stanja preduzeća na dan 1. 1. 20XX. godine. Pri sastavljanju ovog Bilansa stanja, računovođa u obuci je napravio nekoliko grešaka pri kategorizaciji bilansnih stavki određenim klasama. Korigujte Bilans stanja / Iskaz o finansijskoj poziciji na način da razvrstate svaku bilansnu poziciju u kategoriju kojoj pripada. Izračunajte bruto i neto imovinu preduzeća.

STALNA IMOVINA		KAPITAL	
Neraspoređena dobit ✗	25.000	Aksijski kapital	82.000
Oprema	20.000	Rezervisanja za troškove u garantnom roku	4.000
Ispravka vrijednosti opreme	15.000	Dugoročni finansijski plasmani	5.000
Materijal ✗	6.500	Nekretnine	50.000
OBRTNA IMOVINA		OBAVEZE	
Patenti ✗	30.000	Dobavljači	8.000
Roba	12.000	Kupci	7.000
Rezervni djelovi	8.500	Licence	5.000
		Dugoročni kredit	10.000

BILANS USPJEHA/ ILI IZVJEŠTAJ O REZULTATU

Finansijski izvještaj koji prikazuje uspješnost poslovanja privrednog subjekta za određeni period.

RASHODI

BILANS USPJEHA OD 1.1.2023. DO 31.12.2023.

PRIHODI

Rashodi

odliv ekonomskih koristi iz preduzeća:

-smanjenjem aktive ili povećanjem obaveza

DOBITAK

Prihodi

priliv ekonomskih koristi u preduzeće;

-povećanjem aktive ili smanjenjem obaveza

Kako nastaju prihodi?

Prihodi se priznaju u obračunskom periodu u kojem su nastali, a ne u obračunskom periodu u kojem su naplaćeni.
Vrednuju se po prodajnoj cijeni.

Kako nastaju rashodi?

Rashodi se priznaju u periodu u kojem je priznat prihod koji ga je izazvao.

Vrednuju se po nabavnoj vrijednosti/cijeni koštanja.

STRUKTURA BILANSA USPJEHA

RASHODI

BILANS USPJEHA OD 1.1.2023. DO 31.12.2023.

PRIHODI

Troškovi materijala = 800 eura

DOBIT = 500 eura

Prihod od prodaje = 1.300 eura

STRUKTURA BILANSA USPJEHA

RASHODI

BILANS USPJEHA OD 1.1.2023. DO 31.12.2023.

PRIHODI

**Troškovi materijala i istraživanja
= 800.000 eura**

Prihod od prodaje= 720.000 eura

GUBITAK = 80.000eura

BILANS STANJA NA DAN 01.09.2023.

Aktiva		Pasiva	
STALNA IMOVINA		KAPITAL	
Sto	80	Osnovni kapital	170
Stolica	20		
Suncobran	25		
OBRTNA IMOVINA		OBAVEZE	
Brašno	30	Dobavljači	20
Puter	18	Kratkoročni kredit (pozajmica)	36
Jaja	22		
Kutije za pakovanje	16		
Blagajna	15		
UKUPNO	226	UKUPNO	226

Primjer 3: Osnovano je malo preduzeće za prodaju domaćih kolača. Sredstva i izvori sredstava prvog dana poslovanja su izgledali ovako:

BILANS USPJEHA			
Rashodi		Prihodi	
Troškovi materijala	40€	Prihod od prodaje kolača	170€
Troškovi zarada	15€	Prihod od usluga reklamiranja	30€
Troškovi amortizacije	15€		
Troškovi vode	5€		
Kamata na pozajmicu	7€		
DOBIT	118€		
UKUPNO	200€	UKUPNO	200€

BILANS STANJA NA DAN 30.09.2023.			
Aktiva		Pasiva	
STALNA IMOVINA		KAPITAL	
Sto	75€	Osnovni kapital	170€
Stolica	15€	Dobitak	118€
Suncobran	20€		
OBRTNA IMOVINA		OBAVEZE	
Brašno	20€	Dobavljači	20€
Puter	10€	Kratkoročni kredit (pozajmica)	36€
Jaja	10€	Obaveze za zarade	15€
Kutije za pakovanje	6€		
Blagajna	203€		
UKUPNO	359	UKUPNO	359

Uporedite pozicije proste računovodstvene jednačine 01.09. i 30.09.

Prihodi i rashodi: Uticaj na imovinu preduzeća

Prihodi predstavljaju povećanje aktive proistekla iz poslovanja ili smanjenje obaveza, koje povećava kapital **ali da nije rezultat ulaganja vlasnika.**

Rashodi predstavljaju sva smanjenja aktive proistekla iz poslovanja bez mogućnosti nadoknade ili povećanje obaveza, koje smanjuje kapital **ali nije rezultat povlačenja uloga vlasnika.**

GRUPA PROMJENA	Sredstva	Kapital	Obaveze
V grupa (prihodi)	S+	K+	
VI grupa (rashodi)	S-	K-	
VII grupa (prihodi)		K+	O-
VIII grupa (rashodi)		K-	O+

Povezanost u procesu bilansiranja: bilansna ravnoteža

RASHODI	<	PRIHODI
DOBITAK		

Stalna sredstva	Sopstveni kapital
	DOBITAK
Obrtna sredstva	Pozajmljena sredstva

AKTIVA = PASIVA

RASHODI	>	PRIHODI
		GUBITAK

Stalna sredstva	Sopstveni kapital
	GUBITAK
Obrtna sredstva	Pozajmljena sredstva

AKTIVA = PASIVA

Proširena računovodstvena jednakost

Prisjetimo se... Koja je veza između bilansa stanja i bilansa uspjeha?

- ✓ BU: Finansijski rezultat = Prihodi – Rashodi
- ✓ BS: Finansijski položaj : Sredstva=Kapital+Obaveze
- ✓ Prosta računovodstvena jednakost: $S=K+O$

$$01.01.2023.: S_0 = K_0 + O_0$$

$$31.12.2023.: S_1 = (K_0 + \text{finansijski rezultat}) + O_1$$

$$S_1 = (K_0 + P - R) + O_1$$

$$S + R = K_0 + P + O$$

$P > R$ dobitak
 $R > P$ gubitak

Sredstva+Rashodi = Kapital vlasnika+Prihodi+Obaveze

Primjer 4: Korporacija "Braun" se bavi prodajom aparata za kafu. U toku perioda od jedne nedjelje, nastalo je više poslovnih transakcija. Koristeći proširenu računovodstvenu jednakost ($S+R=K+P+O$), evidentirajte nastale promjene u tabeli:

a) Preduzeće je prikupilo dodatan iznos od 75.000 € emisijom akcija.

Sredstva +		Rashodi =	Kapital +	Prihodi +	Obaveze
Stalna Imovina	Obrtna imovina				
a)	+75.000		+75.000		

- b) Kupljen je kamion vrijednosti 90.000 €, po fakturi broj 12. Sredstva su isplaćena iz dugoročnog kredita.

Sredstva +		Rashodi =	Kapital +	Prihodi +	Obaveze
Stalna Imovina	Obrtna imovina				
b)+90.000					+90.000

- c) Prodato je 300 aparata za kafu vrijednosti od po 50€. Pri nabavci ovih 300 aparata, preduzeće je platilo cijenu od ukupno 10.000 €.

Sredstva +		Rashodi =	Kapital +	Prihodi +	Obaveze
Stalna Imovina	Obrtna imovina				
c)	-10.000 +15.000	+10.000		+15.000	

- d) Primljena je faktura broj 121 za tekuće održavanje postrojenja u iznosu od 1.000 €. Faktura još nije isplaćena.

Sredstva +		Rashodi =	Kapital +	Prihodi +	Obaveze
Stalna Imovina	Obrtna imovina				
d)		+1.000			+1.000

- e) Isplaćena je plata radniku na ugovoru o djelu, u iznosu od 500 €.

Sredstva +		Rashodi =	Kapital +	Prihodi +	Obaveze
Stalna Imovina	Obrtna imovina				
e)	-500	+500			

- f) Prodato je zemljište čija je knjigovodstvena vrijednost 13.000 €. Kupac je kupio zemljište za iznos od 16.000 €.

Sredstva +		Rashodi =	Kapital +	Prihodi +	Obaveze
Stalna Imovina	Obrtna imovina				
f)-13.000	+16.000	+13.000		+16.000	

- g) Potrošen je materijal u vrijednosti od 1.000 €.

Sredstva +		Rashodi =	Kapital +	Prihodi +	Obaveze
Stalna Imovina	Obrtna imovina				
g)	-1.000	+1.000			

$$S + R = K + P + O$$

Sredstva +		Rashodi =	Kapital +	Prihodi +	Obaveze
Stalna Imovina	Obrtna imovina				
a)	+75.000		+75.000		
b)+90.000					+90.000
c)	-10.000 +15.000	+10.000		+15.000	
d)		+1.000			+1.000
e)	-500	+500			
f)-13.000	+16.000	+13.000		+16.000	
g)	-1.000	+1.000			
77.000	94.500	25.500	75.000	31.000	91.000
197.000			197.000		

Primjer 5: Dati Bilans stanja / Iskaz o finansijskoj poziciji preduzeća je pogrešno sastavljen, pa ga je potrebno reorganizovati da bi bio u skladu sa klasama za račune stanja, ali i sa principima likvidnosti za aktivu i ročnosti za pasivu. Primijetićete da u ovom Bilansu stanja postoje neki računi koji nijesu računi stanja, te ih je potrebno otkloniti.

BILANS STANJA			
AKTIVA		PASIVA	
Neuplaćeni upisani kapital		Neuplaćeni upisani kapital	
Stalna imovina	60.300,00	Sopstveni kapital	100.300,00
Nekretnine	50.000,00	Akcijski kapital	60.000,00
Troškovi reklame i propagande	2.500,00	Dati avansi	4.800,00
Pozitivne kursne razlike	800,00	Oprema	14.000,00
Kupci	7.000,00	Dobitak od prodaje imovine	4.500,00
		Prihod od prodaje	17.000,00
Obrtna imovina	30.200,00	Obaveze	47.200,00
Roba	11.250,00	Dugoročni finansijski plasmani	5.000,00
Nabavna vrijednost prodate robe	9.800,00	Trošak zarada	6.600,00
IVOS	(3.000)	Rezervisanja za troškove u garantnom roku	10.000,00
Trošak materijala	7.000,00	Troškovi proizvodnih usluga	7.600,00
Promjena vrijednosti zaliha	5.000,00	Kratkoročni krediti	18.000,00
Revalorizacije rezerve	150,00		
UKUPNO:	90.500,00	UKUPNO:	147.500,00

✓ Za sledeći čas utvrditi:

Pozicije bilansa stanja

Pozicije bilansa uspjeha

Računovodstvena dokumenta

Prostu računovodstvenu jednakost

Proširenu računovodstvenu jednakost

Pojmove bruto i neto imovine

